

Teoria sociològica macro

Codi: 101126

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500262 Sociologia	OB	3	1

Professor/a de contacte

Nom: Jordi Tena Sanchez

Correu electrònic: Jordi.Tena@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Es recomana haver cursat "Fonaments de Sociologia", "Pensament Sociològic Contemporani" i, sobretot, "Teoria Sociològica Micro". En general, es pressuposa un mínim coneixement dels clàssics de la sociologia i de les principals escoles de pensament sociològic del segle XX, així com dels fonaments de la teoria de l'acció, de la racionalitat i de la microsociologia.

Objectius

Tal i com revela l'èmfasi en les competències d'adquisició de coneixements, la teoria sociològica hauria de contribuir significativament a perfilar el mapa conceptual bàsic dels i les estudiants. Amb aquesta finalitat articula dos criteris pedagògics diferents: aquesta assignatura introdueix les principals aportacions teòriques a la sociologia que estan vigents avui en dia, i ho fa de forma sistemàtica (donat que els aspectes històrics ja han estat estudiats a "Fonaments de Sociologia" i a "Pensament Sociològic Contemporani").

La perspectiva de gènere tindrà un paper central en el desenvolupament d'aquests objectius.

Competències

- Aplicar els conceptes i els enfocaments de la teoria sociològica, especialment les explicacions de les desigualtats socials entre classes, entre gèneres i entre grups ètnics, a la posada en pràctica de les polítiques públiques i a la resolució de les situacions de conflicte.
- Avaluar la qualitat del propi treball.
- Demostrar que es comprenen els enfocaments de la teoria sociològica, així com els diversos vessants, interpretacions i el context històric.
- Demostrar que es comprenen les anàlisis dels fenòmens socials presentades en llengua anglesa, i observar-ne els punts forts i febles.
- Descriure els fenòmens socials de manera teòricament rellevant i tenint en compte la complexitat dels factors implicats, de les seves causes i dels seus efectes.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.

- Gestionar el propi temps: planificar l'estudi propi, gestionar la relació amb un tutor o tutora o un assessor o assessora, i establir i complir els terminis adequats per a un projecte de treball.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Avaluar la qualitat del propi treball.
2. Comparar els enfocaments teòrics sobre els fenòmens macrosociològics i microsociològics.
3. Definir els principals conceptes microsociològics i macrosociològics.
4. Demostrar que es comprenen les anàlisis dels fenòmens socials presentades en llengua anglesa, i observar-ne els punts forts i febles.
5. Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
6. Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
7. Distingir els fenòmens socials subjacents a unes polítiques o a uns conflictes determinats.
8. Expressar els debats sobre aquests enfocaments en diversos moments.
9. Gestionar el propi temps: planificar l'estudi propi, gestionar la relació amb un tutor o tutora o un assessor o assessora, i establir i complir els terminis adequats per a un projecte de treball.
10. Reconèixer les implicacions sociològiques de diversos debats intel·lectuals (sobre el subjecte, l'acció, l'ordre social, el llenguatge, etc.).
11. Relacionar-ne l'ús i la crítica amb el context històric en el qual han sorgit.
12. Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
13. Utilitzar els enfocaments de la sociologia per observar l'efecte d'aquestes polítiques o el desenllaç d'aquests conflictes.

Continguts

1. Introducció als fenòmens macro
 - 1.1. Els fenòmens socials: tipus
 - 1.2. Modalitats d'explicació en ciències socials. Individualisme metodològic, vaixell de Coleman i mecanismes socials.
 - 1.3. Mecanismes d'interacció i composició d'accions individuals.
 - 1.4. Les desigualtats de gènere com a exemple de fenomen social.
2. Emocions
 - 2.1. Què són les emocions.
 - 2.2. El model de conducta basada en l'emoció.
 - 2.3. El model d'acció emocional.
 - 2.4. Gènere i emocions.
3. Normes socials
 - 3.1. Concepte, tipus i principals definicions formals
 - 3.1.1. Normes socials, gènere i sexe. Homosexualitat, bisexualitat i transsexualitat.
 - 3.2. Les normes socials a la teoria de l'elecció racional estàndard
 - 3.3. La tipologia de normes de Cristina Bicchieri
 - 3.4. La tipologia de normes de Jon Elster

4. Aportacions de les ciències naturals

4.1. El reduccionisme en ciència.

4.2. Aportacions de la fisiologia i la neurociència

4.3. Psicologia evolucionàries

4.3.1. A. Fiske i les quatre formes elemental de sociabilitat.

4.3.2. P. Boyer i l'estudi de les creences religioses.

4.4. El programa de la racionalitat ecològica.

4.5. Aportacions de les ciències naturals i qüestions de gènere i sexe. Homosexualitat, bisexualitat i transsexualitat.

5. Simulació multi-agent, xarxes socials i difusió

5.1. Models de Simulació multi-agent

5.2. Xarxes socials i mons petits

5.3. La força dels vincles dèbils: M. Granovetter.

5.3.1. Vincles dèbils i mobilitzacions d'associacions de mares.

5.4. Influència social.

5.4.1. Influència social i qüestions de gènere i sexe. Homosexualitat, bisexualitat i transsexualitat.

5.5. Falsificació de preferències i ignorància plural.

5.6. Profecies que es compleixen a elles mateixes.

5.6.1. Profecies que es compleixen a elles mateixes i gènere.

5.7. Processos de massa crítica.

5.7.1. Massa crítica i discriminació per raó de gènere.

5.8. Aplicacions: difusió d'innovacions, segregació social (per raó de classe, color de pell, gènere, etc.), divorci, consum cultural, moviments socials, moviments feministes i difusió de protestes, dinàmiques d'opinió, etc.

6. Poder, desigualtat i jerarquies

6.1. Jerarquies: principals tipus

6.2. El concepte de poder: tipus i característiques

6.2.1. Gènere i relacions de poder.

6.3. Jerarquies d'estatus: el model Manzo-Baldassarri.

6.4. El concepte de desigualtat: tipus i implicacions normatives.

6.4.1. Desigualtats i diferències de gènere.

6.5. Estructures d'oportunitat.

6.5.1. El model de *competició per les vacants* de White

6.5.2. El model de desigualtats educatives de G. Manzo.

7. Institucions i organitzacions

7.1. Institucionalisme i neoinstitucionalisme

7.2. La teoria del procés de canvi econòmic de D. North.

7.3. Estratègies de disseny institucional (la tipologia de P. Pettit i la tradició neorepublicana).

7.4. Llei i compliment

7.4.1. La funció expressiva de la llei.

7.4.2. Nudges.

7.5. Alguns problemes del disseny institucional

7.5.1. Confiança en institucions: el problema del principal i l'agent

7.5.2. El problema de la segona millor alternativa

7.6. Teoria de la decisió social.

7.6.1. Vot, negociació i deliberació.

7.6.1.1. Deliberació i gènere.

7.7. L'ontologia de les institucions de J. Searle

8. conflicte

8.1. Concepte i tipus

8.2. Aproximacions acadèmiques tradicionals

8.3. La teoria del crim de Per-Olof H. Wikström

8.4. Dos casos d'estudi:

8.4.1. La crema de bruixes a Escòcia entre 1563 i 1736 (Anna Mitschele)

8.4.2. Linxaments a Geòrgia entre 1875 i 1930 (Roberto Franzosi)

9. El futur de les ciències socials

9.1. La ciència social qualitativa de Jon Elster.

9.2. La sociologia analítica de Hedström i la INAS.

9.3. Duncan Watts i la crítica a les explicacions basades en el sentit comú.

Metodologia

L'assignatura s'estructurarà en base a quatre tipus d'activitats:

1) Exposició dels continguts del programa a classe per part del professorat (amb participació i discussió crítica dels estudiants).

2) Pràctiques consistents en exercicis d'aplicació pràctica de teories o altres activitats.

3) Tutories fora de l'aula.

4) Activitats autònomes per part dels estudiants: lectura de textos.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Exposició i discussió de continguts	42	1,68	2, 3, 4, 10
Pràctiques: seminaris de lectura de textos, exercicis d'aplicació de teories, i altres activitats	14	0,56	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 13
Tipus: Supervisades			
Tutories	14	0,56	1, 2, 3, 5, 6, 7, 10, 13
Tipus: Autònomes			
Estudi	14	0,56	1, 2, 3, 5, 6, 9, 10
Lectura de textos	35	1,4	1, 2, 3, 4, 5, 9, 10
Redacció de treballs i exercicis	21	0,84	1, 2, 3, 4, 5, 9, 10, 12

Avaluació

L'avaluació es basarà en tres tipus d'exercicis:

1) Dos exàmens parcials.

2) Realització de dos exercicis pràctics durant el curs, relacionats amb les matèries que es vagin estudiant a classe. Es descriuran i programaran els exercicis al llarg del curs en documents específics.

3) Dos exercicis basats en les lectures obligatòries que tindran com objectiu acreditar que els estudiants les han llegit i n'han assimilat els continguts.

Observacions:

- Per superar l'assignatura serà necessari haver obtingut una nota mitjana mínima de cinc.
- En cas de no realització d'alguna de les proves d'avaluació (encara que s'obtingui una mitjana global de cinc o superior), la nota serà "no avaluable".
- En cas de no superar l'assignatura en l'avaluació continuada (per haver-la suspès o per no haver realitzat alguna de les proves), es podrà optar a reavaluació. Concretament:
 - Si no s'ha superat algun examen, s'haurà de recuperar amb un altre examen de les mateixes característiques.
 - Si no s'ha superat algun exercici basat en les lectures obligatòries, s'haurà de recuperar amb un altre exercici de les mateixes característiques.
 - Si no s'han superat les pràctiques, s'haurà de recuperar amb un exercici que es determinarà en el seu moment.

- Per aprovar l'assignatura en la reavaluació és indispensable realitzar la prova de reavaluació de totes les parts no superades.
- Qui aprovi l'assignatura en la reavaluació obtindrà una nota final de cinc.
- Les proves s'han de fer o presentar en el dia i l'hora fixat. Respecte a les proves presencials, només podran fer-les en un altre moment les persones que aportin un document mèdic que certifiqui que, el dia i a l'hora de la prova, no estaven en condicions de fer-la o que acreditin alguna altra raó que el responsable de l'assignatura consideri de força major. En principi, treballar no atorga dret a fer les proves en un altre moment, a no ser que s'acrediti degudament que la presència a la feina aquell dia i a aquella hora era imprescindible.
- Copiar suposarà suspendre l'assignatura amb un zero. Està prohibit utilitzar aparells electrònics (com mòbils) durant les proves presencials, tenir-los encesos es considerarà copiar.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Exercicis de control de lectures	30%	3	0,12	2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13
Exàmens	50%	4	0,16	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13
Pràctiques	20%	3	0,12	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13

Bibliografia

BIBLIOGRAFIA OBLIGATÒRIA

Tema 1

Hedström, P. (2006): "La explicación del cambio social: un enfoque analítico", J.A. Noguera (2010): *Teoría Sociológica Analítica*. Madrid: CIS.

Tema 2

Elster, J. (2010 [2007]): "Emociones", *La explicación del comportamiento social*. Barcelona: Gedisa.

Tema 3

No hi ha lectura obligatòria.

Tema 4

No hi ha lectura obligatòria.

Tema 5

Revisar la darrera part del text de Hedström del tema 1

Ball, P. (2008 [2004]): "Que pequeño es el mundo", *Masa crítica. Cambio, caos y complejidad*. Madrid: Turner. Fondo de Cultura Económica.

Ball, P. (2008 [2004]): "Que pequeño es el mundo", *Masa crítica. Cambio, caos y complejidad*. Madrid: Turner. Fondo de Cultura Económica.

Granovetter, M. (1973): "La fuerza de los lazos débiles. Revisión de la teoría reticular", Requena, F. (2003): *Análisis de redes sociales*. Madrid: CIS.

Schelling, T. (1989 [1978]): "La masa crítica, las propinas y los limones", *Micromotivos y macroconducta*. Fondo de cultura económica.

Schelling, T. (1989 [1978]): "La clasificación y la mezcla: la raza y el sexo", *Micromotivos y macroconducta*. Fondo de cultura económica.

Tena-Sánchez, Jordi i León, F.J. (2019): Modelos de Dinámicas de Opinión. Una revisión de literatura. *Revista Internacional de Sociología*. A premsa.

Tema 6

No hi ha lectura obligatòria d'aquest tema.

Tema 7

Goodin, R. (2003): "Las instituciones y su diseño", *Teoría del diseño institucional*. Barcelona: Gedisa.

North, D. (2001): "La comprensión del proceso de cambio económico", *Revista de Occidente*, 240.

Pettit, P. (2003): "El diseño institucional y la elección racional", Goodin, R. (ed.): *Teoría del diseño institucional*. Barcelona: Gedisa.

Elster, J. (2010 [2007]): "Toma colectiva de decisiones", *La explicación del comportamiento social*. Barcelona: Gedisa.

Elster, J. (2010 [2007]): "Organizaciones e instituciones", *La explicación del comportamiento social*. Barcelona: Gedisa.

Searle, J. R. (2006 [2005]): "¿Qué es una institución?", *Revista de derecho político*, 66: 89-120.

Tema 8

No hi ha lectura obligatòria d'aquest tema.

Tema 9

Revisar la lectura de Hedström del tema 1.

Elster, J. (2010 [2007]): "¿Es posible la ciencia social?", *La explicación del comportamiento social*. Barcelona: Gedisa.

Watts, D. (2014). "[Common Sense and Sociological Explanations](#)", *American Journal of Sociology*, 120 (2): 313-351

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA

La següent llista de bibliografia no es exhaustiva. Es tracta, més aviat, de treballs que poden ajudar-vos a aclarir aquells aspectes amb els que tingueu dificultats. Qui vulgui aprofundir encara més en algun tema pot adreçar-se directament a mi.

Referències generals

Elster, J. (2010): *La explicación del comportamiento social*. Barcelona: Gedisa.

Hedström, P. (2005): *Dissecting the social*. Cambridge: Cambridge University Press.

Manzo, Gianluca (2014): *Analytical Sociology. Actions and networks*. Wiley.

Tema 1

Revisar les lectures de Teoria Micro sobre aquestes qüestions.

Tema 2

Elster, J. (2009): "Emotions", Hedström, P. i Bearman, P. *The Oxford handbook of analytical sociology*. Oxford: Oxford University Press.

Elster, J. (1996): *Alquimias de la mente*.

N. Frijda. *The emotions*.

Tema 3

La tipologia d'Elster la teniu a:

Elster, J. (2010): La explicación del comportamiento social. Barcelona: Gedisa. Cap. 22 i pp: 126-132.

Elster, J. (2009): "Social norms", Hedström, P. i Bearman, P. *The Oxford handbook of analytical sociology*. Oxford: Oxford University Press.

La de Cristina Bicchieri a:

Bicchieri, C. (2006): The grammar of Society. The nature and dynamics of social norms. Cambridge, Cambridge University Press. Cap. 1.

Un resum de l'aproximació clàssica de la TER a:

Linares, F. (2007): "El problema de la emergencia de normas sociales en la acción colectiva", *Revista Internacional de Sociología*, 46: 131-160.

I una discussió de les tres perspectives a:

Tena-Sánchez, J. i Güell, A. (2011): "¿Qué es una norma social? Una discusión de tres aproximaciones analíticas", *Revista Internacional de Sociología*, 69 (3): 561-583.

Tema 4

La primera part del tema la teniu a:

Elster, J. (2010 [2007]): "Lecciones de las ciencias naturales" i "Fisiología y neurociencia", *La explicación del comportamiento social*. Barcelona: Gedisa.

Sobre psicologia evolucionària:

J.H. Barkow, L. Cosmides i J. Tooby (eds.), *The Adapted Mind*, Oxford: Oxford University Press, 1992. La introducció dels autors.

Pinker, S. (2003): *La tabla rasa*. Barcelona: Paidós.

El model Fiske el teniu a:

Fiske, A.P. (1992): "The Four Elementary Forms of Sociality: Framework for an Unified Theory of Social Relations", *Psychological Review*, 99: 689-723.

Un resum del treball de Boyer és a:

Boyer, P. (2002): "Restricciones cognitivas sobre las representaciones culturales. Ontologías naturales e ideas religiosas", L.A. Hirschfeld i S.A. Gelman, Cartografía de la mente. La especificidad de dominio en la cognición y en la cultura, Barcelona, Gedisa, vol. 2.

Sobre racionalitat ecològica, podeu veure:

Gigerenzer, G. (2008): *Rationality for mortals*. New York ; Oxford : Oxford University Press.

Sobre el debat Kaneman i Tversky vs Gigerenzer, podeu veure:

Kahneman i Tversky (1996): On the Reality of Cognitive Illusions. *Psychological Review* 103 (3)

I la resposta de Gigerenzer:

On narrow norms and vague heuristics: A reply to Kahneman and Tversky. [*Psychological Review*](#) 103 (3):592-596 (1996)

Tema 5

Sobre simulació, podeu consultar (en aquest ordre):

Gilbert & Troitzsch (1999): Simulación par alas ciencias sociales.

Page, Scott E.; John H. Miller (2007). *Complex Adaptive Systems: An Introduction to Computational Models of Social Life*. Princeton, NJ: Princeton University Press. p. 284. ISBN [0-691-12702-6](#).

De Marchi (2005): Computational and Mathematical Modeling in the Social Sciences.

Epstein, Joshua M. (January 8, 2007). *Generative Social Science: Studies in Agent-Based Computational Modeling*. Princeton University. p. 352. ISBN 978-0-691-12547-3.

N. Gilbert (2008): *Agent-based models*. Sage.

Railsback & Grimm (2009) *ABM with Netlogo*.

A *The Oxford handbook of analytical sociology* i a *Analytical Sociology. Actions and networks* teniu diversos capítols sobre simulació, profecies que es compleixen a elles mateixes, divorci i consum cultural.

Tema 6

El concepte de poder de Searle:

Searle, J. (2010): *Making the social world*. Oxford, New York: Oxford University Press. Cap. 7: "Power".

El model de jerarquies d'estatus de Manzo i Baldassarri:

Manzo G., Baldassarri D. (2015) "Heuristics, Interactions, and Status Hierarchies: An Agent-based Model of Deference Exchange", *Sociological Methods and Research*, 44, 3, 329-387.

Sobre estructures d'oportunitat

Hedström, P. i Bearman, P. (2009): *The Oxford handbook of analytical sociology*. Oxford: Oxford University Press. Cap. 6.

El treball sobre desigualtats educatives a França:

Manzo, G. (2013). "Educational Choices and Social Interactions: A Formal Model and A Computational Test", *Comparative Social Research*, 30, 47-100.

Tema 7

Teniu més paradoxes del vot a:

Pettit, P. (2001): "Groups with Minds of their Own", treball presentat a la conferència "Social Ontology after *The Common Mind*", Erasmus University, Rotterdam.

La teoria de D. North sobre el procés de canvi econòmic la teniu a:

Understanding the Process of Economic Change, Princeton University Press, 2004

Sobre nudges, podeu veure:

C. Sunstein: *Un pequeño empujón*.

Tema 8

Teniu un resum de la primera part del tema a:

Hedström, P. i Bearman, P. (2009): *The Oxford handbook of analytical sociology*. Oxford: Oxford University Press. Cap. 25 (només la primera part del capítol).

La teoria del crim de Wikström i els dos casos d'estudi els teniu explicats als capítols 3, 5 i 6 de:

Manzo, Gianluca (2014): *Analytical Sociology. Actions and networks*. Wiley.